

סוסון אדמוני ואריה לבן באור משתנה מאת עוזי צור

יאן ראוקורגר, "משחקי ילדים, מחווה ללאה ניקל", גלריה אלון שגב, תל-אביב

כמו שירי ילדים שננטשו על ידי הילדים שבגרו, מזדהרים נוגים מגרשי המשחקים המצוירים הריקים מאדם של יאן ראוקורגר. מככים בהם בעיקר סוס ואריה קטנים המופקרים למשחקי האור המשתנה מצויר לצויר, בשעות יום שונות, בהלכי רוח משתנים.

ראוקורגר היה ידיד קרוב של לאה ניקל, שבימים אלה מלאה שנה למותה. הוא מי שבנה לה מתקן מיוחד כדי שתוכל להמשיך ולצייר אחרי שגופה החל לבגוד בה. כאמנים הם היו שונים זה מזה, אך אהבת הצויר והצבע שנהפך לאור, שנהפך לרגש צרוף - כל אלה מאירים בצויריהם, במופשט שלה ובפיגורטיווי שלו.

ראוקורגר הוא מהמאסטרים של האמנות הישראלית. צוירו האחרונים בשלים ומזוכים יותר, משחקים כמעט מופשט, והשפעתם הברוכה של בונאר וויאר ואפילו דופי קורנת בהם יותר מתמיד.

עם הכניסה לגלריה נמתחים משני עבריו מגרשי האור והצל: משמאל, מגרשי משחקים תל-אביביים שטופי אור, ומימין מגרש משחקים בעין כרם, שהחושך כבר מתגנב אליו. מרתק לבחון את שינויי הצבע והאור מצויר לצויר. את הסוסון האדמוני והאריה הלבן המהדסים על קפיציהם; קפיצו של סוס אדום ושל אריה כחול, מושב כחול ואריה אדום וזנבו של סוס צהוב; וכך הם מהדסים להם בין אלכסוני הצל הסגלגל שמטילים גזעי העצים החומים על קרחת העפר המזהיבה בריתמוס פסנתרי של אור וצל רוויי צבע, רוויי מתח בין אנכי לאופקי.

בצויר הבא אחריו מתחולל תהליך של חידוד ופירוק בו-זמנית. האריה והסוס בוקים באינטנסיוויות עזה של אור הצבע בעוד הרקע, הגן, מתפרק למרקם של אטומי הצל הסגלגל המשתכשכים על פני שלולית האור, כשמנגד מתכיהם עמודי הגזעים החומים ומאזנים במשקלם את התמונה המתפוגגת. ובצויר אחר, זהב האור של בונאר מזדהר כקשקשים על פני סגלגלותו הכבושה של העפר שבין גופי החיות הנדמים לשלהבות מרטיטות. ראוקורגר מפשיט וממיר אותם למין סוסוני-ים הבוערים בנטיפי אדום וצהוב על פני חום האדמה שהיתה לכהה ורק בשוליים מפציעים השמים כשולי שדה חמניות מבין עמודי הצל של הגזעים. ואולי כמחווה רנסנסית, אולי לאוצ'לו, הסוסון דוהר לבדו באדום בין הגזעים שהיו לעמודי שיש ושמים תיאטרליים ושחורים סוגרים את החיזיון מלמעלה בצללים מוארכים.

כשמגיעים אל הקיר הרחוק של הגלריה, מתגלות שלוש עבודות פסטל שחורות שהן באופן מפתיע תמונות מחוף תל-אביב, אך בניגוד למגרשי המשחקים החוף קודר ומעיק, כמעט שואתי. על פני אדוות של אפור מתכתי ההולך ומחשיך, בין אבחות אור משוער, אפשר להבחין בקושי במתרחצים (תזכורת למתרחצים של דגנית ברסט?) כשמעל, על פני השמים המכובים, ראוקורגר רושם בקו בלבד חמישה מפרשים מחוללים במנעד של 1-3-1. בצויר החוף השני, רמקול הכריזה של החוף מעיב על כל היתר, מגיח בקדמת התמונה מתוך זיפי דשא שחור ומשלח את זרועותיו ולועותיו כרמקול של מחנות ריכוז, חוצה את הפריים אלים ושירותי. בצויר השלישי, החיזיון כמעט ונמוג בערפל של אור אפרפר. זיפי הדשא מתחדדים כמרבד קוצני בקצף הגלים הגירי. יש יופי רב כל כך ביצירה הזאת שנולדה בסופו של תהליך במטרה למצות את כולו.

מעברו השני של החלל מציג ראוקורגר גן שעשועים עטוף מלנכוליה בעין כרם. הסוסון, המגלשה, הנדנדה, הספסלים, חורשת העצים, השביל שבקצה הגן, חולפים מאור הבוקר אל זרועות הערב ומשנים כל העת את ישותם עד שהשביל היה לנחל סגול והסוסון לסוס פלאי. ואז רגע לפני שהחושך יורד, אור אחרון מטפטף מבין העצים אל עיקול הדרך כריקוע נחושת והגן עצמו שוקע בחום-אפור.

בחללה הנרחב של הגלריה, ממש בטבורו, העמיד ראוקורגר שני כיסאות מהופכים, האחד משקיף על תל-אביב והאחר על עין-כרם, כמין פסל עיצובי, אירודינמי, ואולי כמחווה ללאה ניקל - שאם תבוא, תוכל לשבת ולהתבונן לאט לאט.